

GARAI HÍRADÓ

2021. április

Kiadja a Gara Községi Önkormányzat

TARTALOM

Polgármesteri gondolatok.....	1	Német Önkormányzat Gara hírei.....	7
Szépkorú köszöntése	3	Garai Nemzetiségi Általános Iskola hírei.....	9
Településfejlesztési, Köznevelési, Nemzetiségi-ügyek, Kulturális és Sport bizottság tájékoztatója	3	Garai Székelykör Egyesület hírei	10
Egyházi gondolatok.....	4	Garai Ifjúsági Táncsoport hírei	10
Egyházi hírek	4	Helytörténet.....	10
Horvát Nemzetiségi Önkormányzat hírei.....	5	Garai Községi Sportegyesület hírei.....	12
		Garai Székelykör Egyesület Felhívása.....	12

POLGÁRMESTERI GONDOLATOK

Kedves Garai Lakosok!

Egy év telt el utolsó lapszámunk megjelenésétől, melyet abban a reményben adtunk ki, hogy a következő lapszámig, ha nem is teljesen múlik el, de legalább mérséklődik a járvány. Sajnos, nem így történt. Eltelt egy esztendő és jelenleg a vírus pusztítóbb, mint eddig bármikor megjelenése óta, mivel már a mutálódott variánsok is mutálódnak. Félelmetes, hogy mivel kell az emberiségnek szembenéznie, és a következményekkel még jó néhány évig együtt kell élnünk.

Megdöbbenő, hogy ennek ellenére még mindig milyen sok a szkeptikus, sőt egyenesen vírus tagadó ember. Nem tudom, hogy Ők kit akarnak becsapni? Kinek akarnak ártani? Másoknak? Önmaguknak? Persze lehet ágálni a bezárások ellen, lehet a szigorítások ellen, lehet a maszkviselés ellen és arra hivatkozni, hogy ne korlátozzák a szabadsághoz való jogukat, de akkor Ők is fogadják el a szabálykövetők véleményét, akiknek joguk van megvédeni az egészségüket, a szeretteik életét és egészségét, éppen a hozott intézkedések által is! Néha az az érzésem, hogy csak azért ellenkeznek, mert nem kapnak elég figyelmet a családjuktól, a munkahelyükön, és így akarnak a figyelem középpontjába kerülni. Ezzel az a baj, hogy mások életét is kockára teszik. Nem kívánok politizálni, csak felmerül bennem a kérdés, hogy akik március 15-ére tüntetést szerveztek a korlátozások ellen, mennyire gondolkodnak felelősen?

Településünkön egyelőre a jogkövetők vannak többségben, akik betartják a hozott rendelkezéseket és jogszabályokat, belátva, hogy azok nem ellenünk, hanem értünk vannak. Kö-

szönetet kell mondanom Nekik a felelősségteljes gondolkodásukért és magatartásukért! Önkormányzatunk is igyekszik elejét venni a nagyobb fertőzöttségnek, ezért fertőtleníjtük a buszmegállók, boltok, közintézmények előtti tereket. Az orvosi rendelőt és az óvodát ózongenerátorral is fertőtleníjtük hetente, hogy elejét vegyük a nagyobb esetszámoknak. A védőoltást is egyre többen veszik fel, mely a járvány megszűnésének legfőbb alapja. Reményeink szerint a védőoltások révén sikerül elérnünk, hogy a járványt visszaszorítsuk és kordában tartsuk, még ha megszűnni nem is fog!

Községünkben ebben a pandémiás időszakban is folyt az élet és kivitelezésre kerültek az elnyert pályázatok. Befejeződött a csapadékvíz elvezetőrendszer kiépítésének első üteme a Petőfi Sándor és Arany János, valamint Zrínyi utcában. Beadtuk a pályázatot a II. ütemre is, mely a Bunyevác utca és Kossuth Lajos utca egy-egy szakaszát, illetve a Páncsics Miklós utca első harmadát foglalja magába. A Kálvária körüli csapadékvíz elvezetés már régóta probléma, nyertes pályázat esetén most ez is megoldódna.

A művelődési ház udvarában lévő fűzőhelyiség felújítása elkészült. A falak külső oldalát és a tetőt hőszigeteltük, a padlóra csúszásmentes metlachiburkolat, a falakra csempeburkolat került. A szellőzést elősegítendő, nagy teljesítményű ventilátort építettek be a mesterek.

A temetőben megtörtént az urnafal kivitelezése, mely révén a lakosság régi óhaja teljesült, hiszen egyre többen igénylik

a hamvasztásos búcsúztatást szeretteiknek. Ez a fejlesztés egyházi pályázatból valósult meg, melyért a lakosság nevében köszönöm meg Szűcs Tibor kanonok úr közreműködését! A temetőkerítésre Önkormányzatunk nyújtott be pályázatot egyházi hozzájárulással. Ez a fejlesztés is elkészült és most már tényleg „csak” a gesztenyefasor fiatalítása van vissza. Tarra vágni nem szeretnénk, de az egyházzal közösen keressük a megoldást arra, hogy az öreg és veszélyes fák kivágásra kerüljenek, de úgy, hogy mindjárt pótoljuk is őket fiatal csemetékkel.

A Kiss utca felújítása megkezdődött és az aszfaltkeverő üzem nyitására várunk, hogy befejezhessék a munkálatokat. Ezzel az egyik legforgalmasabb, de legrosszabb burkolatú mellékutca újul meg.

Elkészült a játszótér felújítása és bővítése is, mely az elvégzett munkák után megfelel a jelenleg érvényben lévő biztonsági és működési szabályoknak. Ebben az évben csak olyan pályázatokat nyújtunk be, melyek nem igényelnek önrészt, hiszen jócskán megcsappantak az önkormányzati bevételek. Azt gondolom, hogy jövőre már újra lesz tartalékunk, melyekből pályázati önerőt is képezhetünk.

Megjelentek a Magyar Falu Program pályázatai, melynek keretében a fogorvosi rendelő felújítására és a művelődési ház villamosságának korszerűsítésére pályázunk. Útfelújításra a Köztársaság utcát adjuk be, de a pályázati keretösszeg miatt, azt csak több lépésben tudjuk helyreállítani. Ez a pályázati forma nem igényel önrészt és mondhatom, hogy a beadástól az elszámolásig és ellenőrzésig a legegyszerűbb. Ezért, amire lehet pályázunk a Magyar Falu Program keretében.

Sokszor hallok olyan fals hangokat, hogy nem pályázati pénzből kellene fejleszteni a falut, hanem a falunak kellene annyi bevételének lenni, amiből fejleszthető, de nincsenek munkahelyek, nincs ipar! Részben igaz ez a megközelítés is, de azt gondolom a pályázatok azért vannak, hogy a település éljen a lehetőségekkel és minél több anyagi forrást hívjon le a központi keretből. Nem gondolom, hogy ezeket a lehetőségeket veszni kéne hagyni, akár hiúságból, akár lustaságból, mert ezek erre valók! Pályázni kell rá, hogy épüljön, szépüljön fejlődjön a falu és minél élhetőbbé váljon. Ezzel lehet nagyobb esély arra, hogy egyszer valaki fantáziát lásson abban, hogy üzemet hoz Garára, amely munkahelyeket is biztosíthat. Mert egy vállalkozás számára vonzóbb egy dinamikus fejlődő, összközműves település, mint egy olyan község, amely önértékből nem élt a pályázati lehetőségekkel és megállt a fejlődésben. Így Képviselő társaimmal közösen, továbbra is megragadunk minden pályázati lehetőséget, amit csak lehet!

Mert a lehetőség egy esély, egy sansz, egy alkalom arra, hogy valami jobb legyen, hogy fejlődjön, hogy megvalósuljon. Húsvét is egy lehetőség számunkra, hogy átértékeljük eddigi életünket, céljainkat, vágyainkat. A pandémiás időszak is egy lehetőség számunkra, hogy vegyük észre mindazt, ami olyan természetesen tűnik, egyik pillanatról

a másikra nincs többé. Lehet az egy tárgy, egy személy, egy fogalom. Átértékelődik az életünk, a gondolkodás módunk, a mindennapjaink, mert rájövünk létezésünk bizonytalanságára. Felértékelődik bennünk a család, a barátság, a közösségi élet fogalma és szükségessége. Ráébredünk, hogy mindaz, amit egyik pillanatban még magunkénak tudhatunk, a következő pillanatban már nem is létezik. És ha észreveszünk, akkor lehetőségünk van változtatni a hozzáállásunkon, az életszemléletünkön. Rádöbbenünk, hogy nem az anyagi javaink a fontosak, hanem azok, akiket szeretünk és akik szeretnek bennünket. És ha ezt megértjük, akkor magunk is változni fogunk és a körülöttünk élő emberek is, ezáltal pedig a tágabb környezetünk is. Megértjük, hogy nem az a fontos, hogy milyen drága autóval járunk, vagy mennyi pénzünk van a bankban, hanem a család, a rokonok, a barátok, emberi kapcsolataink. Nem az a fontos, hogy irigykedjenek az emberek társainak küllemére, hanem hogy legyen kívül szeretetben, békességben, megértésben, megöregedni! Húsvét megváltoztathatja szemléletünket életfelfogásunkat, sőt egész életünket, ha nem a sonkára és főtt tojásra, hanem az ünnep lényegére fókuszálunk, Krisztus szenvedésére és feltámadására! Mielőtt elmosolyodna, gondolja végig! Tisztaiban vagyok velem, hogy a mai ember számára már szinte idegen a vallás, főleg Jézus személye. De nem Ő hagyott el minket, hanem mi fordítottunk Neki hátat. Számonkérni még szoktuk a bajok, szenvedések miatt, de egyébként nem törődünk sem a személyével, sem a tanításával. Pedig mindenben példát adott Nekünk, Emberként!!! Mennyivel szebb és könnyebb lenne az életünk, ha a tanítása szerint élnénk. „Szeressétek egymást, ahogy én szeretlek Titeket!” Nem lehetetlen kérés ez Tőle, csak néha félre kell tenni az Egónkat és másokra is figyelni! Munka és lemondások nélkül van eredmény? Sötétség nélkül van világosság? Szünet nélkül sem lett volna feltámadás! Mert a kereszt és dicsőség összetartoznak, mint árnyék és fény.

„A húsvét a legnagyobb mélységeket és legnagyobb magasságokat megélt ünnepünk.”- fogalmaz Jókai Anna írónőnk. És mennyire igaza van! Hisz a pokol mélységei után jön a Feltámadás dicsősége. Ez ad nekünk is reményt arra, hogy nincs az a rossz, nincs az a kilátástalan helyzet, amiből Isten ne a legjobbat hozza ki számunkra!

Én az ünnep alkalmából kívánom, hogy minél többen felismerjék ezt az igazságot! Kívánom, hogy a rosszban is lássák meg a jót- még ha oly nehéz is- hogy jó irányba változhassunk mi magunk, szeretteink, községünk minden lakója és nemzetünk minden tagja!

Áldott, békés, boldog Húsvétot kívánok minden kedves garai lakosnak!

VIGYÁZZUNK EGYMÁSRA!

Faa Béla
polgármester

SZÉPKORÚ KÖSZÖNTÉSE

100 esztendeje született Hadikfalván

A legidősebb garai lakost, Szűcs Józsefet köszöntötték családtagjai és ismerősei március 19-én. Józsi bácsi 1921. március 19-én, a bukovinai Hadikfalván született. Születésének napja, egyben a névnapja is lett, a József nevet kapta a keresztségben. Istenünk, Szent József gondjaira bízta a gyermek Jézust, a névadás hűen mutatja a bukovinai székelyek ill. elődeink mély vallásosságát.

1941-ben szüleivel és egy leány testvérével, Máriával telepítették haza, Magyarországra. Bácskában telepedhettek le a többi bukovinai székellyel együtt. Szembetegsége miatt nem volt alkalmas katonának, ám ő mégis önként bevonult Baján a hadseregbe. A szolgálatot a zombori tüzéreknél látta el. A háborúban fogságba esett, tőlünk nyugatra, Németországba vitték. 1946-ban szabadult és Garára jött, az itt letelepedett családjához. Eredetileg Szótsként írták nevüket, ám egy hivatali adminisztrátor Szűcsre „magyarosította” őt. 1947-ben vette feleségül Antal Krisztinát. Három gyermekük született, József, Irénke és Lázár. Józsi bácsit 6 unokával és 8 dédunokával örvendeztette meg a jó Isten. Garán egyénileg otthon gaz-

dálkodott, majd segéd munkásként több épülő szocialista nagyvárost segített felépíteni. Dolgozott az Állami Gazdaságban. Az 1950-es években belépett a helyi tsz-be és itt dolgozott egészen nyugdíjba vonulásáig. Napjait televízió hallgatással, a folyosón levegőzéssel, házban való sétával tölti. A védőoltást ő is felvette. Születésnapjának megünneplése szűk családi körben történt. Isten éltesse sokáig falunk legidősebb lakóját és családját még hosszú évekig!

Antal Zsolt

TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI, KÖZNEVELÉSI, NEMZETISÉGI-ÜGYEK, KULTURÁLIS ÉS SPORT BIZOTTSÁG TÁJÉKOZTATÓJA

A Településfejlesztési, Köznevelési, Nemzetiségi-ügyek, Kulturális és Sport Bizottság feladat- és hatásköréhez kapcsolódóan az alábbi tájékoztatást adja a lakosságnak az elmúlt időszakban elvégzett önkormányzati feladatokról:

- a Garára bevezető utak környékén a szemét összeszedésre került,
- az iskola előtti közterületet zúzott kővel borítottuk,
- a művelődési ház nagytermének festése után a kisterem és a bejárati folyosó belső festése is megtörtént, köszönjük Tóth Zsolt és Tóbiás József munkáját,

- a Zrínyi utca elején és a Petőfi utca alsó szakaszán az árok kitakarítása megtörtént,
- a Köztársaság utcában önkéntesek padkázást végeztek, köszönjük Putterer Antal, Putterer István, Keresztes Mihály, Rutterschmidt Zsolt, Murinyi Csaba, Varga József, Jakab István és Jakab András segítségét.

*Kertész Ferenc
elnök*

EGYHÁZI GONDOLATOK

MINDEN NAP LEGYEN TELJES AZ ÖRÖMÖD!

- Minden reggel kitarotán kérjed Istentől az örömet.
- Mosolyogj és tanúsíts nyugalmat kellemetlen helyzetben is!
- Ismételd meg szívedből: „Isten aki szeret engem, mindig jelen van.”
- Törekedj állandóan arra, hogy az embereknek csak a jó oldalát nézd!
- Űzd el magadtól bátran a szomorúságot!
- Kerüld a panaszkodást és a kritizálást, mert ezeknél semmi sem nyomasztóbb!
- Végezd örömmel és vidáman munkádat.
- Látogatóidat fogadd mindig szívesen, jóindulattal!
- Vigasztald a szenvedőket, feledkezz el magadról!
- Terjeszd mindenütt az örömet, akkor biztosan magad is rátalálsz!

A BENSŐ VITA

Egy indián dohányt kért egy fehér embertől. Az belenyúlt a zsebébe és átnyújtott egy marék dohányt. Másnap az indián visszament az emberhez és adott neki egy dollárt, melyet a neki ajándékozott dohány között talált.

- *Miért nem tartottad meg?* - kérdezte a fehér ember. - Nem nagy összeg, és nem is tudtam róla.

- *Itt, a szívemben* - válaszolt az indián - *egy jó és egy rossz ember lakik. A jó ezt mondta: add vissza a pénzt! A rossz pedig ezt javasolta: tartsd meg nyugodtan! Így vitatkozott bennem a két ember, még aludni is alig tudtam tőlük. Hogy véget vessek a vitának, visszahoztam a pénzedet.*

Ő MÁR TUDJA

A vallásos oroszoknál régi szokás, hogy nagyszombat este minden szembejövővel közlik az örömhírt: - *Krisztus feltámadt!*

Történt egyszer, hogy a hit dolgában nem nagyon tájékozott Brezsnyev épp nagyszombat alkonyán lépett ki háza kapuján.

- *Krisztus feltámadt!* - köszöntötte egy járókelő.

- *Köszönöm, hogy szólt!* - mondta Brezsnyev és indult a rá váró kocsí felé. Ám közben még valaki megszólította:

- *Krisztus feltámadt!*

Mire Brezsnyev: - *Köszönöm már jelentették.*

„Az igaz ember hitét, meggyőződéseit nagy katasztrófák sem képesek sarkaiból kifordítani.”

Szűcs Tibor plébános

EGYHÁZI HÍREK

Kedves Garaiak!

Községünkben változás történt a Református Egyház vezetésében. Horváth Andrea lelkésznő Harkányban folytatja lelkési szolgálatait. A község lakói nevében megköszönjük a Tiszteletes Asszonynak Garán végzett munkáját és további szolgálatára, életére kérjük Isten áldását!

Egyúttal tisztelettel és szeretettel köszöntöm községünkben Nagy Marianna lelkésznőt! Mivel a veszélyhelyzet miatt a rendezvények elmaradtak, ahol bemutatkozhatott volna a lakosságnak, ezért megkértem, hogy újságunkban írjon egy bemutatkozót.

Mariannának is kívánunk Garán jó munkát, hasznos szolgálatot és Isten áldását tevékenységére!

*Faa Béla
polgármester*

Tisztelt Olvasók!

Nagy Marianna vagyok, 1992. augusztus 5-én születtem Mátészalkán. Porcsalmán nőttem fel, az általános iskolát is ott végeztem. Édesanyám, nagyszüleim hitben neveltek fel. Már gyermekkoromban megszólított Isten egy Igén keresztül, ami a Zsoltárok könyvében van megírva: „Világosságom és segítségem az Úr, kitől félnék?” (Zsolt 27,1) Ez az igeverv meghatározta a Vele való kapcsolatomat, innentől kezdve értettem meg, hogy mindig számíthatok az Ő segítségére, de ekkor még nem tudtam, hogy szolgálatra is hívni fog. Középkolába a Debreceni Református Kollégium Gimnáziumába jártam.

A középkolás évek végén döbbsentem rá, hogy milyen céllal szólított meg az Úr már annyiszor, így a Debreceni Református Hittudományi Egyetemre jelentkeztem, ahová sikeres felvételt nyertem és ott folytattam tanulmányaimat, teológia-lelkész szakos hallgatóként. A hatodéves gyakorlatot Hajdúszoboszlón szereztem meg. Az egységes lelkészképző vizsga teljesítése után szenteltek lelkésszé, 2018-ban Debrecenben. A gyakorlati évemmel együtt 4 évet töltöttem a Hajdúszoboszlói Református Gyülekezetben, ott vállaltam beosztott lelképásztori szolgálatot.

A Garára való érkezésem előtt már hónapokkal éreztem, hogy hamarosan tovább kell indulnom. Imádságban kértem, hogy az Úr készítse előttem az utat és a helyet, ahová küldeni fog. Ezek után jelent meg a Reformátusok Lapjában a tájékoztatás, hogy a Gara-Vaskút-Csátalja Református Missziói Egyházközségbe új lelképásztorra várnak. Úgy gondoltam túl messze van ez a hely, biztos nem ez az, amiért imádkoztam.

De egész hétvégén nem hagyott nyugodni a gondolat, a családommal és párommal megosztottam, hogyan érzek.

Az ő támogatásuk is megerősített abban, és megértette velem, hogy nekem ide kell jönnöm. Ezek után találkoztunk a gyülekezet tagjaival, eljöttem egy bemutatkozó szolgálatra és szeptember 15-től kezdve missziói lelkész vagyok a gyülekezetben.

Jól érzem magam, sok kedves és segítőkész emberrel ismerkedtem meg. Nagyon jó és aktív a Bibliaórák közösségünk, őszintén tudunk együtt beszélgetni Isten Igéjéről, online szoktuk hetente megtartani ezt az alkalmat. A vasárnapi istentiszteletet is igyekszünk megtartani, hol személyesen, hol online, a törvényi rendelkezésektől függően. Sajnos a járványhelyzet akadályoztat bennünket, kevesebb a lehetőség a személyes ismerkedésekre, beszélgetésekre. A telepü-

lően sem tudtam még sokakkal megismerkedni, de amint lesz rá lehetőség igyekszem felekezettől függetlenül, mindenkiel megismerkedni és jó felebaráti kapcsolatot ápolni.

Ha látnak időnként az utcán egy ismeretlen fiatalabb hölgyet fekete kiskutyával sétálni, akkor az én vagyok! A kedves falubeliekkel szeretném megosztani azt a jó hírt, hogy hamarosan már nem egyedül leszek itt Garán. A vőlegényemmel Bodnár Lászlóval júliusban szeretnénk összeházasodni és terveink szerint ő is ideköltözik. Ő a Debreceni Egyetemen tanul jelenleg gazdasági-informatika szakon és idén júniusban végez.

Áldott Húsvéti Ünnepet kívánok mindenkinek, jó egészséget és bízok a mihamarabbi személyes találkozásban!

*Nagy Marianna
református lelképásztor*

A HORVÁT NEMZETISÉGI ÖNKORMÁNYZAT HÍREI

Az alábbiakban kerekén egy éves tevékenységünkről számolunk be a lakosságunknak.

2020 tavaszán Bende Edmond ügyintézésével a garai r.k. plébánia 3,3 millió Ft támogatást nyert el a Miniszterelnökség Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt-nél a garai r.k. templom három bunyevác vitrázsablakának felújítására. Nemzeti önkormányzatunk is pályázott két további bunyevác vitrázsablak felújításra, de sajnos nem nyertünk. Év végéig viszont sikerült összeraknunk a forrásokat egy negyedik bunyevác vitrázsablak felújítására. Edmond erre a negyedik ablakra 250–250 ezer Ft támogatást intézett a Tököli Horvát Önkormányzattól és a Bács-Kiskun Megyei Horvát Önkormányzattól. Horvát Nemzetiségi Önkormányzat Gara finanszírozta a további összesen 460 ezer Ft-ot, amelyben az üvegfestő munkadíján kívül a mind a négy ablak visszahelyezéséhez szükséges anyagköltségek és egy tisztítógép is benne voltak. A kőműves munkákat Kubatovics Mátyás, kőműves vállalta fel társadalmi munkában, segítségére volt Kajtár István is. Egy 2020. végi pályázati kiírásban a plébánia további 15 millió Ft támogatást nyert el, amelyből a templom összes többi (14 db) vitrázsablaka felújításra kerül (még folyamatban van két sváb vitrázsablak felújítása). Az összes ólomablak restaurálásra szorul, mivel ezek még az I. világháborút megelőzően készültek.

Köszönjük Bende Edmond munkáját mindezeknek a kezdeményezésében és intézésében. A Plébánia és a Gara Épített Öröksége Megőrzéséért Alapítvány szívesen fogad pénzügyi adományokat vállalkozóktól és magánszemélyektől is, mivel lesz még sok teendő a templomban (jótékonysági koncertre pedig az elmúlt 1 év során nem volt lehetőség).

Időnként sajnos online munkarendbe kényszerülve, de sikerült folytatnunk a tambura- és harmonika tanfolyamot, amelyen 15 tanulónk van. 2020. júniusban vásároltunk 3 db hangszert és egy laptopot összesen 760 ezer Ft értékben. Ezek forrása 90 százalékban az Emberi Erőforrások Minisztériuma Csoóri Sándor Programjában elnyert pályázat volt (CSSP-E-Zeneoktat 2019-0174). Az új tanévben is pályáztunk a Csoóri Sándor Programban, most 500 ezer Ft-ot nyertünk (CSSP-ZENEOKTAT-2020-0299), amely az oktatási díj kb. 80 százalékának fedezetét biztosítja. Rendezvények híján fellépésre nem volt lehetőségük a tanulóknak, de a nyáron adtak egy kis ötletes műsort a bajai sétálóutcában.

2020. június 26-án fogadtuk a Balkán Experience Egyesület Budapest környéki kerékpártúrás csoportját. A 43 főből álló biciklisek a bajai, vaskúti és bácsbokodi bunyevác nevezetességeket tekintették meg egy körtúrában. Megmutattuk nekik hagyományőrző gyűjteményünket és a garai r.k. templomot, beszéltünk a községről és a bunyevác népcsoportról. Krékity István orgonajátékot mutatott be nekik a templomban.

Az egyik nyári napon bemutattuk templomunkat és bunyevác vallási emlékeinket a Croatica Internetes Televízióknak is. A bemutatást Krékity István és Bende Edmond vállalták.

A tanévnyitón díjaztuk az előző tanévben horvát nemzetiségi nyelvből kiváló eredményt elért három tanulót. Egy-egy horvát nyelvű könyvet és 5–5 ezer Ft könyvutalványt adományoztunk nekik. Ezúton is gratulálunk Osztrogonác Zalán, ötödik osztályos tanulónak, aki az elmúlt tanévben 1. helyezést ért el az országos horvát online tanulmányi versenyen.

Egy negyedik tanulót is díjaztunk, aki az évnyitón már nem volt jelen. Galó Doroti 2020. szeptemberben kezdte tanulmányait a pécsi Miroslav Krleža Horvát Gimnáziumban. Neki nagyszótárt adtunk. Nagyon büszkék vagyunk Kettinger Viktóriára is, a Budapesti Horvát Gimnázium 11. osztályos garai diákjára, aki 2020 őszén elnyerte a Miniszterelnökség nemzetiségi ösztöndíját (amelyet csupán két tanuló kapott meg az egész gimnáziumban). 2020. Karácsonykor az említett két garai, horvát gimnazista tanulónak anyagilag is hozzájárultunk a tanulmányaikhoz.

Négy garai tanulót nevezünk be az Országos Horvát Önkormányzat által 2020. augusztus elején szervezett hatnapos I. Országos Horvát Vallási Táborba. A tábor célja a horvát vallási hagyományok megismerése, a horvát egyházi énekek és bibliai történetek elsajátítása volt. Sok játékos kísérő program is kísérte, néhány vidéki településre is ellátogattak (Máriagyúd, Szalánta), tanulóink pozitív élményekkel tértek haza. Utazásukat mi oldottuk meg.

A nyáron, amikor a koronavírus is „szünidőt tartott”, néhány programon két-két autóval személyesen is sikerült részt vennünk: Baján, a Bácskai Horvátok Kulturális Központjának megnyitó ünnepségén, Mándity Zsivkó hercegszántói könyv-promócióján („Misec sjajni razastro srminu”), a kalocsai „Ivan Antunovity” zárandoknapon és a hercegszántói Mária-zárandoklaton. Háromfős horgászcsapatunk részt vett a szeptemberi Bács-Kiskun Megyei Horvát Horgászversenyen, amely 2020-ban Bácsbokodon került megrendezésre.

Fájó szívvel búcsúztunk Zórity Éva, néhai garai táncsoport vezetőtől és Dr. Mándits Mihály, csávolyi bunyevác írótól, történésztől. Zórity Éva tartalmas életútjáról, több évtizedes tevékenységéről, fényképekkel illusztrálva cikket írtunk a 2021. évi országos horvát évkönyvbe („Hrvatski kalendar”). Éva munkája, sikerei és a közös élmények örökre élni fognak szívünkben és minden egykori táncosa emlékeiben. Nyugodjon békében! 2020. szeptember 17-én, a napközi otthon udvarán megtartottuk éves közmeghallgatásunkat.

2020. november 2-án, Halottak Napján a német önkormányzattal és a székelykörrel együtt megkoszorúztuk a garai világháborús hősök emlékművét.

Azután a járványügyi helyzet miatt újra csak korlátozottan tudtuk folytatni tevékenységünket, személyesen mind a mai napig nem jöttünk össze. Facebook-csoportot alakítottunk „Garski Bunjevci” címmel, ott teszünk közzé aktualitásokat.

Kellékeket, CD-t és édességet vásároltunk a garai óvoda Mikulás-napi horvát projektnapjára.

Horvát gyermek nyelvkönyveket és édességet vásároltunk a Garai Nemzetiségi Általános Iskola karácsonyi horvát projektnapjára. Köszönjük az iskolásoknak a karácsonyi és bunyevác anyák napi köszöntő videót, amelyet elektronikusan megosztottunk.

Közreműködtünk bunyevác szentmise szervezésében a Bunyevác Anyák és Apák Napja alkalmából a garai templomban. Itt szentelte meg Szűcs Tibor, plébános úr a 2020-ban felújított 4 db vitrázsablakot.

65 db 2021. évi horvát évkönyvet (Hrvatski kalendar) vásároltunk a garai bunyevác családoknak. Az előző években megszokott „lapozós”, hónaponként egy-egy oldalas falinaptár helyett egy egyszerűbb egyoldalasat készítettünk 150 példányban, A/5 méretben. A naptár részek mellett 10 db kép fért rá az utóbbi egy év fő eseményeiről. Szintén 150 példányban egyedi lézergravírozott tollat készítettünk „Garski Bunjevci, Naša j' grana mala al je fina” anyanyelvi idézettel. Az idősebb bunyevác személyek részére védőeszközöket, arcmaszkokat, kézfertőtlenítőt és gumikesztyűt szereztünk be. Mindezeket, a naptáraktól a védőeszközökig egy karácsonyi csomag keretében minden bunyevác családnak eljuttattuk.

2020. év végén a jövőbeli rendezvényeink kiszolgálására automata kávéfőzőt, valamint bográcsokhoz való nagy fakanalakat és merőkanalakat vásároltunk.

Az óév utolsó napjaiban többszöri földrengés rázta meg a horvát Petrinja városát és környékét, súlyos károk keletkeztek. Mint nemzetiségi önkormányzat a jogszabályok szerint nem nyújthatunk támogatást, így felhívást idéztünk a garai lakosság felé a Facebookon, e-mailben és élőszóban. Baján két helyszínen volt gyűjtés, Garáról is sokan vittek be tárgyi adományokat (ruházatot, élelmiszert). Sokan ajánlottak fel pénzt is. Összesen 160 ezer Ft-ot gyűjtöttünk össze, amelyet befizettünk az Országos Horvát Önkormányzatnak a károsultak javára megnyitott elkülönített bankszámlájára. Nem csak bunyevácok, magyarok is adakoztak, mindenkinek köszönjük. Hozzánk olyan, főleg idősebb személyek hoztak készpénz adományokat, akik nem tudnak Interneten utalni, így bizonyára történtek Garáról további, önálló átutalások is, amelyeket szintén megköszönünk.

Bende Erhard kezdeményezésére video-felvételt készítettek Baján a bunyevác Maszkajrás szokásáról a Bácska Tam-

burazenekar, a Garai Ifjúsági Tánccsoport nyolc táncosa és néhány bajai személy közreműködésével. Mi is közreműködünk a hangtechnikai eszközök bérlése és a zenekar finanszírozásában. A Bajai Tv által már sugárzott felvétel elérhető a Youtube video-megosztón. A maszkák felvételein túl a zenekar készített egy felőrást külön koncert-felvételt is, melynek sztárvendége Rade Jorović, szerbiai énekes volt, aki a Garán is nagyon népszerű „Ti si žena mog života”, „Lepotica i sirotan” és a „Pogledom te tražim” című nóták előadó-művésze. Ezt a három dalt adta elő a Bácska Tamburazenekar kíséretében.

2021. február 19-én és 25-én online színházi előadást szerveztünk „Bunjevác blues” címmel a Pécsi Horvát Színház élő előadásában. A megtekintés Internet címét mindkét alkalommal Facebook csoportunkban és e-mailben közvetítettük a garai és a Garáról elszármazott bunjevácok felé. Még külföldről is voltak nézőink, viszont sokan mások sajnos Internet hiányában nem tudták megnézni az előadást. A színház nem tette lehetővé az utólagos megtekintést. A Nőnap előtti hétvégén otthonaik előtt virággal köszöntöttük azokat a garai hölgyeket, akik a legtöbbet segítenek rendezvényeinken.

Most a harmadik vírushullám közepén nehéz tervezni a jövőt, de mivel személyesen kevés emberrel találkozunk még az utcán is, ezért itt szeretnénk megemlíteni terveinket.

A Magyarországi Horvátok Szövetsége (Savez) minden évben más régióban szervezi az évzáró közgyűlését, sokszínű gasztronómiai- és kultúrmasorral együtt. 2021-ben első alkalommal Garát kérték fel, hogy adjon helyszínt ennek az eseménynek.

Egyelőre nem tudunk dátumot előre jelezni, de valamikor (legkésőbb szeptember közepéig) Garán megszervezzük ezt a rendezvényt. Ha meg lehet rendezni az idei Garai Falu- és Lovasnapot, ott is tervezünk főzni.

Pályáztunk „Medjugorjei zarándokútra”, 2021. szeptember 15-19. között tervezzük (öt napos) 50 fős autóbusszal. A megvalósítás esélyét egyelőre bizonytalannak érezzük... Októberben tervezzük megtartani a Bácska Tamburazenekar pót-30. évfordulós ünnepségét és december 12-én a „Materice i Oci” rendezvényt.

Aktualitásainkról értesülhetnek, ha a Facebookon megjelölik és csatlakoznak a „Garski Bunjevci” nevű csoporthoz!

A község minden lakosának kellemes Húsvéti ünnepeket és jó egészséget kívánunk! Vigyázzanak magukra, tartsák be a járványügyi előírásokat Húsvétkor is, és mielőbb éljenek a védőoltás-igénylés lehetőségével!

Horvát Nemzetiségi Önkormányzat

A NÉMET ÖNKORMÁNYZAT GARA HÍREI

Kedves Garaiak!

A járványhelyzet miatt a Német Önkormányzat sem tarthatta meg hagyományos rendezvényeit, sajnos a személyes találkozások elmaradtak.

Bár nem volt alkalmunk együtt ünnepelni, táncolni, beszélgetni, énekelni, a megkezdett munkánkat igyekeztünk folytatni. A községünkben található keresztek felújítására ismételt pályázatot nyújtottunk be, a Miniszterelnökség kezelő szerveként eljáró Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. támogatásával a munkálatok megtörténtek.

Mindannyian büszkék vagyunk az 1780-ban épített, késő barokk stílusú római katolikus templomunkra. Az 1909-es bővítés során kerültek beépítésre a gyönyörű festett üvegablakok, melyek már renoválásra szorulnak. Két ablakot sikerül rendbe hoztunk, egyet saját forrásból, egyet pedig a Megyei Német Önkormányzat támogatásából. A kivitelező ígérete szerint húsvétra a helyükre kerülnek és reméljük, hogy még hosszú ideig ékesítik templomunkat.

A 2007-ben kialakított temetői emlékhely esedékessé vált felújítására pályázatot nyújtottunk be, melynek eredménye még nem ismert.

A 2019/20-as tanév második félévében és a 2020/21-es tanévben a szokásos vers- és prózamondó versenyek nem kerültek megrendezésre, azonban a gyerekek a pedagógusok segítségével a VUK-versenyeken (VUK= Verein für Ungarndeutsche Kinder, Egyesület a Magyarországi Német Gyerekekért) online vesznek részt. A felső tagozatos diákok szép eredményt értek el Faané Wolfárd Beáta felkészítésével, ezért az Unser Bildschirm forgatócsoportja községünkbe látogatott. A német nyelvű televíziós magazinnak Hirschléger Zsuzsanna, Osztrogonác Réka és Tóth Zsigmond nyilatkozott. A vetélkedőn ebben a tanévben is több alsós és felsős csoportban vesznek részt tanulóink, akik a havonta kapott feladatokat megoldják és visszaküldik az egyesületnek.

A járványügyi előírások betartásával az iskolában a karácsonyi projektnapot megtartották, melyet önkormányzatunk támogatott.

Az idei tanévben horgolótűket és fonalat vettünk az iskolának. Ezek segítségével a tanulóknak lehetőségük volt megismerni a horgolást, amelyet nagyszüleink, dédszüleink ruhák és díszek készítéséhez használtak.

Terveink között szerepel a községünkben fellelhető régi fotók digitalizálása, hogy értékeinket az utókor számára továbbadhassuk. Kérjük Önöket, hogy a családi kincstárban őrzött fényképeiket osszák meg velünk, melyeket szkennelés után azonnal visszaszolgáltatunk. Keressék bátran képviselőinket, archiváljuk együtt múltunkat a jövő nemzedéknek!

A novemberi nemzetiségi napot és a januári hagyományörző sváb bálát nem tudtuk megtartani, azonban rendezvényeink napjain online eseményeket tartottunk, az elmúlt évek alkalmain készült felvételekkel kedveskedtünk érdeklődőinknek. Ezúton buzdítunk mindenkit, hogy kövesse közösségi oldalunkat!

Minden kedves olvasónak bizakodással és reménnyel teli áldott húsvéti ünnepeket és jó egészséget kívánunk!

Liebe Landsleute!

Wegen der Pandemie haben unsere traditionellen Veranstaltungen nicht stattgefunden.

Wir hatten keine Gelegenheit zu persönlichen Kontakten und zum Feiern, trotzdem haben wir gearbeitet.

Im Rahmen einer Bewerbung haben wir einige Wegkreuze, die in einem schlechten Zustand waren, renoviert.

Wir alle sind stolz auf unsere Barock Kirche, die im Jahre 1780 aufgebaut wurde. Während den Jahren sind die herrlich bemalten Fenster der Kirche kaputt gegangen.

Ein Fenster haben wir aus eigenem Geld renovieren lassen. Die Renovierung eines zweiten Fensters wurde von der Deutschen Selbstverwaltung des Komitates finanziert.

ert. Zu Ostern sind die neuen Fenster auf ihren Plätzen.

Die Renovierung des Friedhofsdenkmales ist auch schon nötig. Dafür haben wir eine Bewerbung eingereicht. Die Ergebnisse dieser sind noch nicht bekannt.

In der zweiten Hälfte des Schuljahres 2019/2020 wurden die schon

traditionelle Rezitationswettbewerbe nicht veranstaltet, aber mit Hilfe der Pädagogen haben die Schüler am online Wettbewerb des Vereins für Ungarndeutsche Kinder teilgenommen. Eine Gruppe der Oberstufe kam am Ende des Schuljahres auf den sechsten Platz. So hat die Sendung Unser Bildschirm hier in Gara eine Reportage über den Wettbewerb mit der Pädagogin Zsuzsanna Hirschléger und mit zwei Schülern Réka Osztrogonác und Zsigmond Tóth gemacht.

Der Wettbewerb geht auch in diesem Schuljahr weiter. Mehrere Gruppen in der Oberstufe und auch in der Unterstufe sind daran beteiligt. Sie bekommen jeden Monat Aufgaben, lösen diese und schicken sie zurück.

Mit Einhaltung der strengen Vorschriften der Pandemie wurde auch der Projekttag an Weihnachten in der Schule veranstaltet. Diesen Tag hat auch die Deutsche Selbstverwaltung unterstützt. Wir haben der Schule Häkelnadeln und Faden gekauft, damit die Schüler Gelegenheit haben eine Handarbeit der früheren Zeiten, das Häkeln kennenlernen.

Wir planen schon seit einiger Zeit die Digitalisierung der alten Fotos, die in der Gemeinde noch aufzufinden sind. So bitten wir alle Landsleute, wenn sie alte Bilder haben, schicken sie diesen an uns. Wir scannen sie ein und bringen sie gleich zurück. Es wäre schön, wenn wir möglichst viele alten Fotos so bewahren könnten.

Den Nationalitätentag im November und den Schwabenball im Januar konnten wir auf gewöhnlicher Weise leider nicht veranstalten. An den Tagen der geplanten Veranstaltungen hat die Selbstverwaltung Fotos und Videos über frühere Nationalitätentage und Bälle auf ihrem Gemeinschaftsportal im Facebook den Interessenten veröffentlicht. Wir bitten Sie auch hier unser Gemeinschaftsportal zu besuchen.

Wir wünschen allen Lesern ein hoffnungsvolles, freudevolles und gesegnetes Osterfest.

Német Önkormányzat Gara

Réka Osztrogonác

- Tóth Zsigmondnak hívnak, Garán lakom, a 2. osztályba járok.

Nagyon jól sikerült a fánkutes, izlett a gyerekeknek a fánk.

A GARAI NEMZETISÉGI ÁLTALÁNOS ISKOLA HÍREI

Az újság utolsó megjelenése óta, a két tanévben történt versenyeinkről és eredményeinkről adunk tájékoztatást.

A 2019/2020-as tanév második félévében, iskolánkban, a Munkatervben az erre az időszakra tervezett tanulmányi versenyeket a járványügyi helyzet kialakulása miatt, sajnos csak márciusig rendezhettük meg.

Eredményeink:

Még az első félévben megtartott Országos Nemzetiségi Online Nyelvi Versenyen horvát nyelvből I. kategóriában Osztrogonác Zalán I. helyezést ért el.

2020. január 16-án került megrendezésre a „Szép Magyar Beszéd” verseny iskolai fordulójára.

Helyezettek:

	5-6.-os korosztály	7-8.-os korosztály
I.	Vezsenyi Gergő 6. o.	Kovács Milán 8. o.
II.	Farkas Jázmin 5. o.	Csontos Nóra 7. o.
III.	Kettinger Boglárka 6. o.	Miókovics Mollí 8. o.
Különdíj:	Varga Marcell	

Az első helyezettek képviselték intézményünket 2020. február 12-én Baján a városi fordulón.

A Bendegúz Gyermekek- és Ifjúsági Akadémia által meghirdetett Nyelvész tanulmányi verseny iskolai fordulóját követően a megyei fordulóra kettő tanuló jutott tovább: Szabó Zsófia Loretta és Tóth Zsigmond.

A járványügyi vészhelyzet miatt sajátos módon online rendezték meg a megyei fordulót és az országos döntőt is, így a megyei fordulón részt vett összes tanuló online elkészíthette az országos forduló feladatsorát is.

A XXXI. Zrínyi Ilona Matematikaverseny I. fordulóját 2020. február 21-én, pénteken, Baján tartották. Intézményünk legeredményesebb tanulója Szűcs Domonkos.

VUK (Verein für Ungarndeutsche Kinder) által felsősöknek meghirdetett versenyen az ötödik osztályból indult csapat országos hetedik helyezést ért el.

A csapat neve: Die Lustigen. Tagjai: Faa Benedek Máté, Nádai Marcell és Osztrogonác Réka.

A Mozaik tankönyvkiadó által német nyelvből meghirdetett levelezős tanulmányi versenyen Faa Benedek Máté 5. osztályos tanuló megyei 6. helyezést ért el.

Intézményünk a számos tanulmányi verseny mellett több pályázaton, rajzversenyen is részt vett.

Eredményeink:

Művészeti verseny „A szent Korona és a magyar királyi jelvények” című pályázaton Faa Benedek Máté díszoklevelet szerzett.

Az Újvárosi Általános Iskolában „A kikelet virágai” címmel meghirdetett Városi-területi Rajzversenyen Márics Kármén II. helyezést ért el.

Az Országos Nemzetiségi Rajzversenyen II. kategóriában Oláh Máté 3. osztályos tanuló III. helyezést ért el, Galó Tamás 3. osztályos tanuló különdíjban részesült.

Nemzetiségi Népszerűség Verseny – Országos nemzetiségi fotópályázatán különdíjban részesült Faa Benedek Máté 5. osztályos tanuló Deutsches Friedhofsdenkmal c. fotója.

Részt vettek tanulóink a Neue Zeitung német nemzetiségi folyóirat Valeria Koch rajzpályázatán. Tóth Zsigmond 2. osztályos és Vezsenyi Gergő 6. osztályos tanuló munkáját láthattuk a Neue Zeitung oldalain.

Intézményünk az idei, 2020/2021-es tanév első félévében, valamint a második félévében az eddigi időszakára tervezett tanulmányi versenyeket a továbbra is fennálló járványügyi helyzet miatt nem rendezhette meg.

A Bendegúz Gyermekek- és Ifjúsági Akadémia által meghirdetett Nyelvész tanulmányi verseny iskolai fordulójára 2021. január 15-én került sor.

A megyei fordulóra a kettő 3. osztályos tanuló jutott tovább: Császár Emma és Tóth Zsigmond.

A MatekÁsz tanulmányi verseny szintén a Bendegúz Gyermekek- és Ifjúsági Akadémia által került megrendezésre, melynek iskolai fordulójára 2021. január 29-én zajlott.

Részt vevő tanulók: 3.o. Stump Eszter és Kiss Levente. Mindkettő tanuló továbbjutott a megyei fordulóra, melyet már online formában tartottak meg 2021. március 12-én.

Az Oktatási Hivatal által megrendezésre kerültek az Országos Általános Iskolai Nemzetiségi Tanulmányi Versenyek.

2021. február 04-én került sor a Nemzetiségi nyelv és irodalom verseny iskolai fordulójára horvát és német nemzetiségi nyelvből.

2021. február 11-én a Nemzetiségi népszerűség verseny iskolai fordulóját tartottuk meg, szintén horvát és német nemzetiségi nyelvből.

Gratulálunk a Tanulóknak az eredményekhez, sikerekhez, köszönjük a versenyzők munkáját!

A Szülőknek köszönjük a támogató segítséget!

Köszönet a Pedagógusoknak a felkészítő munkáért!

Köszönjük ebben a nehéz, eddig még sosem tapasztalt helyzetben a pozitív hozzáállást, a kitartást, a helyzethez történő példamutató alkalmazkodást és a sok áldozatos, állhatatos munkát, amellyel bizonyítjuk szilárd, rendíthetetlen eltökéltségünket feladataink iránt.

Áldott, békés húsvéti ünnepeket kívánnak a Garai Nemzetiségi Általános Iskola Tanulói és Dolgozói!

Királyné Antal Gabriella Anikó
intézményvezető-helyettes

GARAI SZÉKELYKÖR EGYESÜLET HÍREI

Január 7-én a kopjafánál megemlékezést tartott az egyesület a madéfalvi veszedelem 257. évfordulója alkalmából.

2020-as évben az egyesület vezetőségének lejárt a képviselői mandátuma. A vírushelyzet miatt 2020 őszi tervezett tisztújító közgyűlés elmaradt. Az új évben az egyesület vezetőségét kell mihamarabb megválasztanunk. Több pályázatunk is sikerrel szerepelt a kiíróknál. Várjuk a lehetőséget, hogy programokat szervezzünk az érdeklődők számára.

Egy pár mondatos idézet Váry O. Péter: „A székely és a vírus” c. írásából:

„De hogy elmondjam a lényegét: két nap se telt belé, hogy a ziskolát bezárták, há bevezették azt a szükséges állapotot. Előbb csak éccaka nem szabadott kimenni, de hát a műnköt nem érdekelt, nem vagyunk mű baglyok, s különben es, aki reggel korán kel, az éccaka nem mászkál. Osztán mán

nappal se szabadott kimenni, s a nem es vót olyan nagy baj, mett a zembernek a kapun belül es van epp elég dóga, csak a zasszony sinylette meg egy cseppet, mett ő nagyon szeret bótba járni, különösképp azokba a rongybótokba. Na de ő es jól tartotta magát, pláne, miután a tévében elkezdtek adni azokat a régi jó magyar filmeket, úgy es vót, hogy két nap egymás után szalonnát ebédeltünk, mett a zasszony úgy hezzaragadt a tévéhez, hogy a főzésről es megfeledkezett. De még a se vót olyan nagy baj, a hétköznapok elteltek valahogy, hanem a vasárnapok, na, azok osztán nehezen. A zember megszokta annyi éven át, hogy reggel felkel, meg eteti a zállatokat, cseppet megmosdik, osztán megberetválkozik, felveszi a zünneplő gúnyját, elmegy a templomba, onnan a korcsomába, s akkor a nap jól telik. Há most se templom, se korcsoma.”

Antal Zsolt

GARAI IFJÚSÁGI TÁNCCSOPORT HÍREI

A Türr István Múzeum által szervezett Múzeumok Éjszakája 2020 programsorozaton még élőben vehettek részt csoportunk tagjai egy viselet és táncbemutatón. Majd az őszi leállás után az online térben mozgott a csoport. Az október 26-i próbánkon rendhagyó módon, a Muharay Elemér Népművészeti Szövetség által szervezett online bukovinai székely szakmai napra készítettünk felvételt. Kővágó Zsolt és Kővágóné Csánki Mónika: János napi köszöntőjét vette fel Domonkos Gábor barátunk, kísért a Sergő zenekar.

A Csoóri Sándor Alap támogatásával Székelyudvarhelyen, Simó Júlia viseletkészítőnél elkészült 5 felcsíki női ruhánk.

A Bukovinai Székelyek országos online szólótáncversenyén indultunk versenyzőként.

A Muharay Elemér Népművészeti Szövetség Mozi advent idején c. programján csobánolásunkkal vettünk részt. A bukovinai székelyek betlehemes játéka szerepel a Szellemi Kulturális Örökség nemzeti jegyzékén. Bács- és Tolna megye bukovinai lakta településein ma is élő hagyomány és minden korosztály újra tanulja a szokást.

Az új évre naptárakat is készítettünk a szokásos fali és lapozós formában. Köszönjük a rajta szereplő vállalkozóknak a támogatásukat ill. a naptárvásárlóknak a nagy érdeklődést kiadványunk iránt.

Februárban egy kis csapattal Baján a Kultúrpalotában táncolhattunk a Bácska Tamburazenekar muzsikájára. A bajai maszkás télűzést vette fel, majd vetítette le a Bajai Tv.

Antal Zsolt

HELYTÖRTÉNET ♦ JÉGVEREM

A téli időszakban a kecskeméti Népi Iparművészeti Gyűjtemény jégveremről szóló írása adott indítást arra, hogy a falunkban meglévő emléket felidézsem. Mára már a csak a szólásban él a szó: Olyan hideg, mint a jégverem. Mi is volt ez, hogyan is hűtöttek elődeink a jégverekben?

„A jégverem földbe ázott, téglával vagy kővel kirakott, szalmával bélelt széles gödör, fölötté gerendákból ácsolt építmény, apró ajtóval. Hogy ne olvadjon el a jég, a verem tetejének is jó szigetelőanyagból kellett készülnie, ezért földdel vagy náddal fedték.

A jégvermeket a téli hónapokban a környező folyókról, tavokról vágott jégtömbökkel töltötték meg. Csak azután kezdték meg a jégvágást, ha csikorgó hideg volt és már vastagra hízott a jég. Az Alföldön, ahol híján voltak a folyóvíznek, az elárasztott laposokon is vágtak jeget. A jégverem igen elterjedt volt, Budán a Lánchíd közelében is volt egy, a Jégverem utca neve ma is őrzi ezt még." Sopronban Jégverem Fogadó működik az egykori verem épületében.

A mostani fagymentes teleken már el sem tudjuk képzelni, hogy 100 éve még a téli hónapok feladata a nád- és a jégvágás volt, illetve az is hihetetlen, hogy fagyasztók és hűtőszekrények nélkül, nyáron akkor is lehetett fagylaltot és hideg sört kapni. Ehhez kellett telerakni jéggel a jégvermeket. A befagyott tavon vagy folyón több emberre és kellő szakértelemre volt szükség a biztonságos jégvágáshoz. A parthoz közeli részen kezdték vágni a jeget. Először egy ember fejszével ék alakú bevágásokat készített végig a vágandó jégen, ezután vágták határozott mozdulattal végig, így leváltak a jégtáblák. Farudakat ékeltek a nyílásokba, elkezdték szétfeszíteni, és figyeltek, hogy merre megy a repedés. Volt, ahol az egészen vastag jéghez hosszú fűrészt használtak. A táblákat kihúzták a partra csáklya segítségével. Fejszével vagy pajszer segítségével ráütöttek, és darabokra vágták. A jég kb. 20 kg-os darabokra tört.

A tömböket kézzel lovas kocsira rakodták, majd mikor megtelt a kocsi, elindultak a jégverem felé. A verem bejáratától indult egy csúszda, ezen csúsztatták le a jégtömböket. Lent állt két-három ember, akik elrendezték a jégdarabokat, illetve apróra törték azokat a darabokat, amelyekkel a tömbök közti hézagokat kitöltötték, azaz a jégréteget tömörítették. A rakományt egészen a gerendáig pakolták, tehát a föld felletti részen is jég volt, akár két méter magasságig. A tetejét szalmával fedték be. A jégvermekben inkább árpaszalmát használtak, mert ez törekmentes volt, nem szennyezte a jeget. A gondosan letakart és tömörített jég egy idő után összefagyott.

Nyáron az összeolvadt jeget csákánnyal aprították. Nem rétegenként, hanem lépcsőszerűen termelték ki a veremből. Először alávágtak, majd a tetejére ráütöttek, és így leszakadt egy nagy tömb, melyet kisebbre daraboltak. A hűvösebb esti

időszakot választották a vágásra. A szalmafedést lesöpörték a tetejéről maguk elé, így mindig a szalmán, és nem a jégen álltak, aztán hasították. A napszamosok hajnalban már pakolhatták a levágott tömböket, majd faládákkal hordták fel azokat a kocsira. Itt a jeget pár vödör vízzel leöntötték, ez lemosta az esetleges szennyeződést. A jeges kocsik fából voltak, és két ló húzta őket. A jeget erős vászon ponyvával takarták le. Az éttermekhez, üzletekhez érve a tömböket esetleg

tovább darabolták, majd kosarakkal hordták be, a vásárlók pedig kosárszám után fizettek. Ezek a jégdarabok pultokba és jég szekrényekbe kerültek. A jég szekrények fából készültek, lemezbéleléssel. A jeget felülről lehetett betölteni, az olvadó jég hűtötte az élelmiszereket. Ha a jég elolvadt, az alsó csapon lehetett kiengedni a vizet." (Forrás: Népi Iparművészeti Gyűjtemény, Kecskemét. <https://www.facebook.com/nepiiparmuveszet/posts/3694019367345240>).

Garán 1927-ben csapolták le a Sóstó területét. A lecsapolt területet kaszálónak használták a község bikáinak. Illetve a legelőn a falu gulyása legeltette a marhákat, disznókat. A község területe volt. Télen állt a víz ezen a területen, kb. 20 cm mélységben. A fagy beálltával korcsolyáztak rajta. A rendben tartott, kipucolt, gondozott árokból – Igali főcsatorna - vágták a jeget. A falu fogadott embereket a jégvágásra, akik szalmával tömött fa klumpában dolgoztak, így nem csúszott a jégen a lábbelijük. Szánkókkal, lovaskocsikkal hordták be az egykori Ginder kocsmába. Ez a ma ismert Napsugár vagy Stadler kocsmá, a Kossuth u. 108. alatt. Az épület kocsmaként és lakóházként funkcionált. Az épület alatti 4-5 méter mély, szalmával kibélelt (szigetelésként) pincébe kerültek bele a jégtáblák. Tavasztól a kocsmáknak, hentesboltba, szódásnak, fagylaltosnak hordták a jeget, amíg ki nem fogyott, őszig is kitarított. A falu lakói ezt nem használták. Kútban, pincében tárolták a hűteni kívánt italokat. A hűtőgépek megjelenéséig kb. 1950-60-ig foglalkoztak ezzel falunkban. (Forrás: Antal Lázár interjú)

Akinek ehhez vagy más helytörténeti témához van hozzászólása, szívesen elolvasom, meghallgatom: antal.zse3@gmail.com vagy személyesen.

Antal Zsolt

GARAI KÖZSÉGI SPORTEGYESÜLET HÍREI

U-19 DÉL TABELLA

H. Csapat	M.	Gy.	D.	V.	LG.	KG.	GK.	P.
1. ÉRSEKCSANÁDI KSKE	12	11	1	0	67	8	59	34
2. JÁNOSHALMI FC	13	10	2	1	51	12	39	32
3. BÁCSALMÁSI PVSE	12	9	1	2	60	12	48	28
4. GARAI KSE	13	7	2	4	51	19	32	23
5. BOROTAI SE	13	5	2	6	31	29	2	17
6. SÜKÖSD SC	12	5	1	6	31	39	-8	16
7. BÁCSBORSÓDI SK	13	5	0	8	39	57	-18	15
8. NEMESNÁDUDVARI KSE13	4	1	8	26	52	-26	13	
9. DUNAGYÖNGYE SK	12	4	0	8	19	44	-25	11
10. MÉLYKÚTI SE	12	3	2	7	25	55	-30	11
11. TOMPAI SE	12	2	3	7	27	50	-23	9
12. KELEBIA KNSK	13	2	1	10	21	71	-50	6

A góllövő listán KÁDÁR KRISTÓF 19 góllal az élen áll.
SZABÓ BALÁZS 10 góljával a 6. helyet foglalja el.

MEGYE III. DÉL, FELNŐTT TABELLA

H. Csapat	M.	Gy.	D.	V.	LG.	KG.	GK.	P.
1. BAJAI LC	13	13	0	0	104	12	92	39
2. MADARASI SE	14	9	4	1	52	14	38	31
3. FELSŐSZENTIVÁNI SK	14	9	3	2	50	26	24	30
4. KELEBIA KNSK	14	8	1	5	54	22	32	25
5. GARAI KSE	13	7	2	4	39	29	10	23
6. BÁCSCSA SE VASKÚT	14	5	5	4	40	28	12	20
7. DUNAGYÖNGYE SK II.	14	7	2	5	41	35	6	19
8. BÁCSALMÁSI PVSE II.	14	6	1	7	22	30	-8	19
9. KISSZÁLLÁSI SC	14	3	5	6	18	29	-11	14
10. KENDERES SE	14	4	1	9	20	45	-25	13
11. HÍD SC	14	3	1	10	19	48	-29	10
12. BÁCSBOKODI SK	14	2	2	10	16	83	-67	8
13. TATAHÁZA SE	14	0	1	13	11	85	-74	1

ANTAL DÁVID 13 góljával az 5. helyen áll a felnőtt góllövőlistán.

FELHÍVÁS

1%

**SZEMÉLYI JÖVEDELEMADÓJA
1%-ÁNAK FELAJÁNLÁSÁVAL**

**ÖN IS
HOZZÁJÁRULHAT:**

- a garai székelybál,
- a garai Lovas- és Falunapi székely gasztró utca,
- garai néptánc-tábor,
- Hadiki búcsú,
- András napi guzsalyas sikerességéhez, valamint
- a Garai Székely Asszonykórus,
- a Garai Aprók Gyermekek Néptánc-csoport,
- a Garai Ifjúsági Tánc-csoport fenntartásához,
- a községi, ill. vidéki rendezvényeken való méltó és színvonalas megjelenéséhez és rendezvényeinek sikeres megtartásához.

**Adószámunk:
18367818-1-03**

Köszönjük Segítségét!

*Garai Székelykör Egyesület,
énekes asszonyok,
gyermek- és ifjúsági táncosok*

IMPRESSZUM

Kiadja:

Gara Községi Önkormányzat

Megjelenik: negyedévenként

Szerkeszti: a szerkesztőbizottság

Szerkesztőség és kiadó címe:
6522 Gara, Kossuth út 62.

Felelős szerkesztő:
Faa Béla polgármester

Nyomda:
Apolló Média Kft., Baja
www.apollomedia.hu

Készült: 800 példányban